

Степанова Людмила<https://orcid.org/0000-0002-9364-2373>

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хорового диригування
та теорії і методики музичної освіти,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова.
(Київ, Україна) E-mail: liudastepanova@gmail.com

ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ТВОРЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДИТЯЧИМ ХОРОМ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Мета статті – висвітлення питань творчої взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва з дитячим хором в контексті теорії та методики музичної освіти.

Методологія. Для досягнення мети застосовано методи науково-теоретичного аналізу, синтезу та узагальнення щодо розуміння особливостей сучасної освіти, узагальнення практичного досвіду щодо професійної підготовки майбутніх фахівців музично-педагогічної галузі.

Наукова новизна. У статті викладено позицію автора, яка акцентує значення знань з теорії та методики музичної освіти для підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до творчої взаємодії з дитячим хором.

Висновки. У процесі опанування теорії та методики музичної освіти майбутні фахівці збагачують свої знання розумінням психолого-педагогічних особливостей дітей шкільного віку і пов'язану з цим специфіку педагогічного спілкування з учнями на основі взаєморозуміння та взаємоповаги. Вони здобувають відповідні методичні знання щодо того, як працювати з хором на уроці і у позакласній діяльності, виконуючи завдання сучасної музичної освіти – формування музичної культури та музично-естетичного смаку, розвитку музичних здібностей, емоційної сфери, музичного мислення учнів, активізації їх творчої діяльності. Щодо дисциплін фахового навчання, теорія та методика музичної освіти виконує інтегральну функцію, чим додає завершеності підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до творчої взаємодії з дитячим хором і сприяє успішній реалізації в майбутній професії. Ефективність фахового навчання, яке і ґрунтується на застосуванні принципів інтеграції та діалогічної взаємодії, забезпечується низкою педагогічних умов, серед яких акцентуємо реалізацію міждисциплінарних зв'язків. При цьому, питання взаємодії є ключовим у досягненні успішності музично-освітнього процесу.

Ключові слова: творча взаємодія, фахове навчання, майбутні вчителі музичного мистецтва, дитячий хоровий колектив, методика, музична освіта, інтеграція, музичний слух.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства в контексті тенденцій глобалізації та реформ перед освітою постають нові вимоги, що потребують оновлення підходів до професійної підготовки вчителя, забезпечують розвиток його особистості, здатної до творчої взаємодії, яка передбачає суб'єкт-суб'єктну позицію в педагогічній діяльності з її спрямуванням на взаєморозуміння та взаємозбагачення всіх учасників освітнього процесу.

У цьому контексті в мистецькій освіті актуалізується проблема підготовки до взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва з дитячим хором. Творчий характер взаємодії вчителя з учнями ґрунтується на спільному прагненні до реалізації в мистецькій діяльності, визначається спільною метою та передбачає застосування всіх можливих засобів для її досягнення. Важливою умовою на шляху до здійснення мети є врахування інтересів учнів, їх захопленість хоровим співом, що величезною мірою залежить від особистості вчителя музичного мистецтва, який любить свій предмет, хорове мистецтво і свій хор, прагне постійного удосконалення його виконавських можливостей, виявляє зацікавлене ставлення до кожного учня, має свій стиль спілкування, що, відповідно, значається на успішності діяльності колективу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання взаємодії майбутніх фахівців з хоровим колективом у різних аспектах розглядали П. Ковалик, А. Козир, І. Топчієва, І. Хомич та інші науковці. Так, психолого-педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до керівництва хором розглядала Л. Бірюкова, специфіку роботи з хором у контексті формування стилю спілкування в процесі фахової підготовки досліджувала Ван Інань. Питання диригентсько-хорової підготовки майбутнього педагога-музиканта постійно знаходяться в полі зору А. Растригіної, З. Софроній, Л. Чинчевої, О. Чурікової-Кушнір та ін.

Аналіз досліджень науковців показав, що, в основному, питання взаємодії з дитячим хором розглядається в межах диригентсько-хорової або вокально-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Проте, нам близька позиція дослідників, котрі розглядають музичну педагогіку як мистецтво спілкування у процесі професійного становлення здобувачів музичної освіти (М. Мінько, В. Орлов).

У зв'язку з цим, на особливу увагу дослідників заслуговують питання творчої взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва з дитячим хором в контексті теорії та методики музичної освіти, висвітлення яких є метою цієї статті.

Фахове навчання майбутніх учителів музичного мистецтва є багатовекторним, тому включає декілька «взаємопов'язаних між собою блоків-напрямків: блок історико-теоретичної підготовки, блок музично-виконавської підготовки, блок методичної підготовки, блок педагогічної практики» [1, 130]. Ефективність такого навчання забезпечується низкою педагогічних умов, серед яких акцентуємо реалізацію міждисциплінарних зв'язків, і ґрунтується на застосуванні принципів інтеграції та діалогічної взаємодії. При цьому, питання взаємодії, на думку вчених, виступає ключовим у досягненні успішності освітнього процесу, оскільки на діалозі «ґрунтується парадигма професійного навчання нового типу» [9, 9].

Усі досягнення фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва інтегруються в процесі вивчення теорії та методики музичної освіти. Тобто, щодо дисциплін фахового навчання, вона виконує інтегральну функцію, оскільки крім сформованих компетентностей за вказаними вище блоками-напрямами, охоплює знання основ психології і педагогіки, музикознавства і мистецтвознавства, естетики. Показником результативності означеного процесу є здатність майбутніх учителів музичного мистецтва до творчої взаємодії з учнями у процесі музично-освітньої діяльності.

Варто нагадати, що «освіта» в сучасному розумінні науковців – це «культурний процес, завдяки якому реалізуються такі важливі функції як входження людини у світ культури, трансляція культурно сформованих зразків людської діяльності та ін. ... це така цілісність, якій притаманні культуроутворюючі та прогресоутворюючі функції» [3, 9–10]. Водночас, «освіта» – це також «процес комунікації (взаємодії) учня в освітньому (педагогічному середовищі). Причому комунікації (взаємодії) не тільки педагога з учнями, але учнів між собою, учнів зі змістом освіти і нарешті учнів з культурою, природою, світом загалом» [5, 40]. На думку О. Рудницької, «освіта як процес досягається шляхом навчання і виховання», а «результат освіти характеризується змістом тих культурних надбань, які опанував суб'єкт навчально-виховного процесу» [7, 22].

Музичне мистецтво, відповідно, розглядається науковцями як продукт «культури, історії, традицій і є феноменом, що існує об'єктивно» [3, 19]. У такому разі, логічно припустити, що розуміння поняття «музична освіта» як процесу передбачає набуття музичного досвіду, здобуття знань з фахових дисциплін (відповідно до історико-теоретичного, музично-виконавського, методичного, педагогічно-практичного напрямків) і вивчення культурних традицій (в першу чергу, свого народу), а також умінь передавати ці надбання майбутнім її здобувачам через музично-педагогічну діяльність.

Зокрема, Л. Масол під музичною освітою розуміє «процес і результат засвоєння музичних знань, умінь і навичок», що забезпечує «опанування музичними явищами в аналітично-теоретичному або практично-виконавчому аспектах» на відповідному рівні, і «функціонує в діалектичній взаємодії інституцій набуття, накопичення музичного досвіду суспільства з процесами передачі та засвоєння цього досвіду майбутніми музичними фахівцями, регулюється відповідними законодавчими актами держави, які визначають її зміст та основні принципи» [4, 2–5].

У цьому зв'язку, доцільно також враховувати, що особливістю сучасної освіти (яка включає не тільки набуття знань, а й здатність до їх творчого застосування) є її спрямування на розвиток педагогічного мислення майбутніх фахівців, що потребує застосування нових форм та методів навчальної діяльності, оновлення та удосконалення змісту підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Формування особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва, зокрема, його музичної культури, духовності, професійної майстерності, передбачає спрямованість освітнього процесу на розвиток творчих можливостей, умінь діяти в нестандартних ситуаціях, в межах вимог, що диктує час і суспільство, технічний прогрес, а значить володіти відповідною методикою, уміннями (згідно з новими викликами) удосконалювати методи та прийоми, відгукуватися на нове та застосовувати інноваційні технології.

Творча взаємодія з учнями є одним з найголовніших питань, на розв'язання яких спрямована методика музичної освіти, надаючи можливість для вдосконалення фахових знань, умінь і навичок майбутнім учителям музичного мистецтва з метою ефективно реалізації в майбутній музично-педагогічній діяльності. «Як складова педагогіки вона вивчає і формує правила та методи викладання навчального предмета», тобто, охоплює знання «про принципи, зміст, методи, засоби і форми організації навчально-виховного процесу» [3, 47–48], а також «закономірності, завдання, організацію процесу навчання (в якому вчитель передає, а учні засвоюють досвід музичної діяльності), визначає методологічні засади цього процесу» [6, 12–13].

Призначенням методики, зауважує С. Горбенко, є «подолання труднощів у певній науці або галузі, та вдосконалення знань, умінь і навичок особистості. Разом з тим, методика є не тільки способом організації навчального процесу, а й формою взаємодії викладання й учіння в оволодінні певного предмету» [3, 48]. Зазначене дозволяє зробити висновок про те, що методика відіграє основоположну роль в освітньому процесі підготовки вчителів музичного мистецтва, допомагає здобувачам оволодіти «сукупністю методів, прийомів та закономірностей навчання музики і виховання особистості її засобами» [3, 50] і реалізуватися в обраній професії.

Одним із складників музично-педагогічної діяльності є творча взаємодія майбутніх учителів музичного мистецтва з дитячим хором, що передбачає формування в них певних рис характеру та особистісних якостей, які сприяють встановленню контакту та взаєморозумінню з учнями. Серед них: цілеспрямованість, вимогливість і наполегливість, що спрямовані на досягнення позитивного результату діяльності; толерантність, демократичність, доброзичливість, емпатія, культура спілкування, що спрямовані на встановлення міжособистісної взаємодії з учнями. Формування цих рис обумовлюється загальною культурою, комунікативними здібностями студентів, і, в першу чергу, високим рівнем професійної підготовки: педагогічної, виконавської, методичної.

Процес навчання захоплює тих студентів, які мають відповідні здібності та уявлення про майбутню професію. Хтось любить сам співати, інші прагнуть удосконалення своїх здібностей щодо оволодіння музичним інструментом, при цьому дехто зовсім не думає про педагогіку і навіть боїться дітей. Тому

важливо, щоб у виборі професії вирішальним було свідоме рішення здобувачів, а не випадковість. Проте, підвищити рівень умотивованості в професії, відчутти впевненість в собі, розкрити власні можливості щодо музично-педагогічної діяльності і спілкування з учнівським колективом, в тому числі з хором, уможлиблюють заняття з методики музичної освіти. Знання з методики допомагають долати означені труднощі, оскільки передбачають навчання з урахуванням міжпредметних зв'язків та застосуванням інтерактивних та дієво-практичних методів, їх апробацію у ході семінарських та практичних занять. Це сприяє формуванню особистісного розвитку та педагогічної майстерності майбутніх фахівців.

Варто зазначити, що хор у нашому дослідженні ми розуміємо і як окремих колектив, створений вчителем для позакласної діяльності, і як хор у кожному класі закладу загальної середньої освіти. Адже кожен клас – це колектив учнів, з яким працює вчитель на уроці музичного мистецтва. Серед видів діяльності, передбачених на уроці, хоровою діяльністю посідає чільне місце, оскільки загальновідомо, що хоровий спів є найулюбленішим видом діяльності для школярів, особливо, молодшого шкільного віку.

Від хору кожного класу, шкільний хор, який зайнятий у позакласній діяльності, відрізняється тим, що в ньому: 1) згуртовані діти з різних класів, об'єднаних спільною метою (а, отже, для кожного з них хор – це нова спільнота, новий колектив, в якому – інше життя, інші цілі та завдання; вони збираються разом для репетицій і концертних виступів, участі у мистецьких заходах; в цьому колективі відкриваються ширші можливості для спілкування за межами класу і навіть школи); 2) знаходяться діти різного віку, тобто, хор – різновіковий, об'єднує учнів молодших класів або підлітків. Проте, незважаючи на ці відмінності, успішність роботи педагога з хором залежить від встановлення творчої взаємодії у процесі музично-освітньої діяльності.

Для того, щоб працювати з хором у класі або в позакласній роботі, вчителю музичного мистецтва, звичайно, потрібні спеціальні навички диригента-хормейстера, набуті в процесі опанування методики роботи з хором та оволодіння диригентською технікою, знання з хорознавства. Але в роботі з дитячим хором постає безліч інших питань: як працювати з школярами різного віку; як зацікавити їх копіткою роботою над пісню, щоб втілити яскравий художній образ; як створити художній діалог з учнями на основі взаєморозуміння; як підібрати цікавий і корисний репертуар; як стати справжнім комунікатором і згуртувати навколо себе колектив однодумців; які творчі проекти можливі в роботі з хором; що робити з гудожниками, якими прийомами досягти чистої інтонації (адже далеко не всі учні чисто інтонують мелодію, а в хор у ЗЗСО часто записуються ті, хто любить співати, але це зовсім не означає, що вони насправді можуть це робити); як розучити музичний твір з учнями без навичок читання нот з листа, без знань нотної грамоти та встановити стиль спілкування на основі взаємоповаги.

Незалежно від того, в позакласній діяльності чи на уроці, вчителю необхідні знання про дитячий голос, особливості його розвитку і функціонування, фізіологічні особливості; методи визначення індивідуальних вокальних даних дитини, її загальних музичних здібностей; особливості роботи з молодшими школярами, методи і прийоми усунення (наскільки можливо) мовних дефектів; специфіку роботи з підлітками, особливо у період мутації; знання вікових особливостей учнів у психологічному аспекті, знання дієвих засобів, методів і прийомів. Знайти відповіді на ці питання, необхідні для успішної практичної діяльності, можна, звернувшись до теорії та методики музичної освіти.

Основною формою музичної освіти у ЗЗСО та музично-естетичного виховання учнів є урок музичного мистецтва. На уроці вирішуються завдання сучасної музичної освіти, серед яких: «формування в учнів слухацької та діяльної музичної культури, потреб у спілкуванні з кращими творами українських, європейських композиторів-класиків; української народно-музичної творчості та передовими творчими здобутками сучасних авторів» [3, 63–64]. Вирішення навчальних, виховних, розвивальних завдань передбачає розвиток емоцій, інтелекту, творчого потенціалу учнів у процесі сприймання та виконання музичних творів. Для цього хорова робота відкриває широкі можливості, перетворюючи урок мистецтва на урок творчості.

І, якщо вчитель свідомо працює на уроці з кожним класом, виконуючи завдання сучасної музичної освіти, хорове виконання учнів удосконалюється, набуває художності, а у дітей формуються уявлення про еталони хорового звучання, формується музично-естетичний смак. При цьому саме спілкування вчителя з хористами є творчим. Такий результат дає можливість для створення шкільного хору, характер творчої взаємодії між учасниками в якому визначає спільна мета. Вона об'єднує колектив для її успішної реалізації в концертній діяльності, передбачає спільне виконання творчих, навчальних, художньо-розвивальних завдань.

На уроці музичного мистецтва вчитель проводить поступову цілеспрямовану роботу з вивчення музичної грамоти, засобів музичної виразності, розвитку музичних здібностей, застосовуючи дієві методи активізації творчої діяльності школярів. Саме на уроці музичного мистецтва знайомство учнів із закономірностями нотного письма проводиться не тільки через виконання пісні, а й у процесі сприймання-інтерпретації музичних творів та інших видів діяльності, що збагачує їхнє розуміння мови музики у створенні художнього образу. У ході уроку також ведеться робота з формування і розвитку музичного слуху учнів (інтонаційного, гармонічного, поліфонічного, тембрального), що готує їх не тільки до сприймання, а й виконання багатоголосних музичних творів.

Сутність інтонаційної природи музики зумовлює необхідність розвитку інтонаційного слуху, який забезпечує «втілення художнього образу в музичних звуках» [2, 510]. Тембральний слух орієнтований на характерне забарвлення звуку, на відчуття його своєрідності, пов'язане з джерелом утворення, емоційним станом, акустикою тощо. Часто дослідники і педагоги розглядають тембральний слух у комплексі зі слухом поліфонічним, рекомендуючи починати його формування з розвитку тембрального. Необхідність формування поліфонічного слуху науковці пов'язують з пануванням поліфонічного мислення у сучасному

мистецтві, що зумовлює розуміння поліфонічного сприйняття як основи повноцінного художньо-естетичного переживання [8].

Здійснення вертикального контролю в поліфонічному викладі забезпечує гармонічний слух. За його допомогою визначаються, зокрема, ладові характеристики співвідношення мелодії і гармонії в музичному творі. Але для визначення логіки гармонічного розвитку потрібні навички слухового аналізу і знання типових акордів і гармонічних зворотів. Для учнів ЗЗСО це складно, до того ж, при з'єднанні декількох голосів акорд є лише результатом голосоведіння, але у роботі з хором розвиток гармонічного слуху відіграє свою важливу роль, особливо при акордовій фактурі.

Включення до репертуару українського пісенного фольклору, який за своєю інтонаційною природою передбачає багатоголосся, застосування елементарних форм багатоголосся, розвиток навичок співу без супроводу, позитивно впливає на формування інтонаційного, поліфонічного, гармонічного, тембрального слуху. Для їхнього розвитку в музичній педагогіці успішно застосовуються прийоми звуконаслідування, порівняння, звукообразальні прийоми. Доречно впроваджувати ігрові методи, які мають ще й прихований ресурс, про який знають і використовують на практиці досвідчені вчителі, – їх застосування сприяє налагодженню довірливих, дружніх взаємовідносин між учнями і вчителем, створенню позитивної атмосфери в процесі навчання, що позначається на його результативності.

Творча взаємодія з шкільним хором продовжується у спілкуванні вчителя з хористами поза навчальною діяльністю. Для того, щоб хор існував, потрібно ставити перед ним нові цілі, залучати до нових проєктів, конкурсів, організовувати дозвілля: відпочинок, екскурсії, відвідування концертів інших колективів, обмін досвідом тощо.

Висновки. У процесі опанування теорії та методики музичної освіти майбутні фахівці збагачують свої знання розумінням психолого-педагогічних особливостей дітей шкільного віку і пов'язану з цим специфіку педагогічного спілкування з учнями на основі взаєморозуміння та взаємоповаги. Вони здобувають відповідні методичні знання щодо того, як працювати з хором на уроці та в позакласній діяльності, виконуючи завдання сучасної музичної освіти – формування музичної культури та музично-естетичного смаку, розвитку музичних здібностей, емоційної сфери, музичного мислення учнів, активізації їх творчої діяльності. Щодо дисциплін фахового навчання, теорія та методика музичної освіти виконує інтегральну функцію, чим додає завершеності підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до творчої взаємодії з дитячим хором і сприяє успішній реалізації в майбутній професії.

Проте, питання підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до творчої взаємодії з хором потребують детального дослідження із створенням психолого-педагогічних умов для їх особистісного та професійного становлення, на що спрямуємо наступні наукові розвідки.

References

1. Бодрова Т. О., Степанова Л. П., Шевчук П. С. Стратегічні перспективи реалізації інтегративних та міжпредметних зв'язків у практичній підготовці майбутніх фахівців музично-освітнього профілю. Трансдисциплінарний вимір підготовки фахівців мистецького профілю: колективна монографія. Ч. 2 / Байда Л. та ін. Київ: Світ знань, 2023. 367 с.
Bodrova, T. O., Stepanova, L. P., Shevchuk, P. S. (2023). Stratehichni perspektyvy realizatsii intehratyvnykh ta mizhpredmetnykh zviazkiv u praktychnii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv muzychno-osvitnoho profilii [Strategic prospects for the implementation of integrative and interdisciplinary connections in the practical training of future specialists in music education]. *Transdystsyplinarnyi vymir pidhotovky fakhivtsiv mystetskoho profilii: kolektyvna monohrafiia. Ch. 2 / Baida L. ta in. Svit znan. [in Ukrainian]*.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад. Бусел В. Т. Київ-Ірпін: ВТФ «Перун». 2005. 1728 с.
Busel, V. T. (Uklad). (2005). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]*. Kyiv – Irpin: VTF «Perun». [in Ukrainian].
3. Горбенко С. С. Основи методики музичної освіти: особистісний дискурс: навч.-метод. посіб. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. 206 с.
Horbenko, S. S. (2024). *Osnovy metodyky muzychnoi osvity: osobystisnyi dyskurs: navch.-metod. posib [Fundamentals of music education methodology: personal discourse: teaching and methodological manual]*. Kyiv: UDU imeni Mykhaila Drahomanova. [in Ukrainian].
4. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
Masol, L. M. (2006). *Zahalna mystetska osvita: teoriia i praktyka: monohrafiia [General art education: theory and practice: monograph]*. Kyiv: Promin. [in Ukrainian].
5. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2020. 160 с.
Pryshchak, M. D., Zaliubivska, O. B. (2020). *Pedahohika, psykhohohiia ta metodyka vykladannia u vyshchii shkoli: navch. posib [Pedagogy, psychology and teaching methods in higher education: teaching manual]*. Vinnytsia: VNTU. [in Ukrainian].
6. Ростовський О. Я. (2011). Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2011. 640 с.
Rostovskiy, O. Ya. (2011). *Teoriia i metodyka muzychnoi osvity: navch.-metod. posib. [Theory and methodology of music education: [teaching and methodological manual]*. Ternopil: Navchalna knyha Bohdan.

7. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2005. 360 с.
Rudnytska, O. P. (2005). Pedagogika: zahalna ta mystetska: navchalny posibnyk [Pedagogy: general and artistic: teaching manual]. Ternopil, Ukraine: Navchalna knyha. [in Ukrainian].
8. Степанова Л. П. Методика розвитку поліфонічного слуху молодших школярів на уроках музики: дис. ... канд. пед. наук. Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2011. 256 с. Репозитарій Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. URL: <https://enpuir.edu.ua/entities/publication/1bc26d8c-c2a1-4d30-81d2-f80057e9a9f0>
Stepanova, L. P. (2011). Metodyka rozvytku polifonichnoho slukhu molodshykh shkoliariv na urokakh muzyky [Methods of developing the polyphonic ear of the elementary school pupils on music lessons]. *Candidate's thesis*. Repozytarii Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Retrieved from: <https://enpuir.edu.ua/entities/publication/1bc26d8c-c2a1-4d30-81d2-f80057e9a9f0>
9. Стратан-Артишкова Т. Художній діалог у розвитку духовно-творчої особистості. *Мистецтво без кордонів: творчі діалоги: Матеріали I Міжнар.наук.-практ. конф.* (Кропивницький, 11 квітня 2023 року). Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. 196 с.
Stratan-Artyshkova, T. (2023). Khudozhnii dialoh u rozvytku dukhovno-tvorchoi osobystosti [Artistic dialogue in the development of a spiritual and creative personality]. *Mystetstvo bez kordoniv: tvorchi dialohy: Materialy I Mizhnar.nauk.-prakt. konf. – Art without Borders: Creative Dialogues: Materials of the 1st International Scientific and Practical Conference.* (Kropyvnytskyi, 11 kvitnia 2023 roku) Kropyvnytskyi: RVV TsDU im. V. Vynnychenka.

Stepanova Liudmyla

<https://orcid.org/0000-0002-9364-2373>

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Choral Conducting and Theory & Methodology of Musical Education,
Dragomanov Ukraine State University
(Kyiv, Ukraine) E-mail: liudastepanova@gmail.com

ISSUES OF TRAINING FUTURE MUSIC TEACHERS FOR CREATIVE INTERACTION WITH A CHILDREN'S CHOIR IN THE CONTEXT OF THEORY AND METHODOLOGY OF MUSIC EDUCATION

The purpose of the article – highlighting issues of creative interaction between future music teachers and a children's choir in the context of the theory and methodology of music education.

Methodology. To achieve the goal, methods of scientific and theoretical analysis, synthesis and generalization were applied to understand the features of modern education, generalize practical experience in the professional training of future specialists in the music and pedagogical field.

Scientific novelty. The article presents the author's position, which emphasizes the importance of knowledge of the theory and methodology of music education for preparing future teachers of music for creative interaction with a children's choir.

Conclusions. In the process of mastering the theory and methodology of music education, future specialists enrich their knowledge with an understanding of the psychological and pedagogical characteristics of school-age children and the related specifics of pedagogical communication with students based on mutual understanding and respect. They acquire relevant methodological knowledge on how to work with the choir in class and in extracurricular activities, fulfilling the tasks of modern music education – the formation of musical culture and musical and aesthetic taste, the development of musical abilities, the emotional sphere, musical thinking of students, and the activation of their creative activity. Regarding the disciplines of professional training, the theory and methodology of music education performs an integral function, which adds completeness to the preparation of future teachers of music for creative interaction with a children's choir and contributes to successful implementation in their future profession.

The effectiveness of professional training, which is based on the application of the principles of integration and dialogical interaction, is ensured by a number of pedagogical conditions, among which we emphasize the implementation of interdisciplinary connections. At the same time, the issue of interaction is key in achieving the success of the musical educational process.

Key words: creative interaction, professional training, future teachers of music, children's choir, methodology, music education, integration, musical ear.

Стаття надійшла до редакції 05.12.2025 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Алла Козир